

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY
Poslanecká sněmovna
2004
IV. volební období

593

Vládní návrh

na vydání

**kterým se mění zákon č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně
některých dalších zákonů**

ZÁKON

ze dne

kterým se mění zákon č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

Čl. I

Zákon č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů, se mění takto:

1. V § 1 se za slova „povinnosti vlastníků sbírek muzejní povahy“ vkládají slova „, veřejné služby, vybrané veřejné služby a standardizované veřejné služby poskytované muzei a galeriemi a podmínky jejich poskytování“.
2. V § 2 se doplňují odstavce 3 až 8, které včetně poznámky pod čarou č. 1 znějí:

„(3) Muzeem je instituce, která získává a shromažďuje přírodniny a lidské výtvořy pro vědecké a studijní účely, zkoumá prostředí, z něhož jsou přírodniny a lidské výtvořy získávány, z vybraných přírodnin a lidských výtvořů vytváří sbírky, které trvale uchovává, eviduje a odborně zpracovává, umožňuje způsobem zaručujícím rovný přístup všem bez rozdílu jejich využívání a zpřístupňování poskytováním vybraných veřejných služeb, přičemž účelem těchto činností není dosažení zisku. Galerie je muzeum specializované na sbírky výtvarného umění.

(4) Veřejnými službami poskytovanými muzeem nebo galerií jsou služby, které slouží k uspokojování kulturních, výchovných, vzdělávacích a informačních potřeb veřejnosti (dále jen „veřejná služba“). Veřejné služby jsou zčásti nebo zcela financovány z veřejných rozpočtů.

(5) Vybranými veřejnými službami jsou veřejné služby spočívající ve zpřístupňování a využívání sbírek nebo jednotlivých sbírkových předmětů a poznatků o přírodě a historii z nich získaných prostřednictvím muzejních výstav, muzejních programů, muzejních publikací a poskytování informací o přírodě nebo společnosti, získaných studiem přírodnin nebo lidských výtvořů, sbírek a sbírkových předmětů nebo prostředí, z něhož jsou sbírkové předměty získávány.

(6) Standardizovanými veřejnými službami jsou vybrané veřejné služby podle odstavce 5, pro něž jsou stanoveny standardy tímto zákonem v rozsahu a struktuře zaručujícími jejich územní, časovou, ekonomickou a fyzickou dostupnost.

(7) Poskytovateli standardizovaných veřejných služeb jsou muzea a galerie, které spravují sbírky zapsané v centrální evidenci sbírek (dále jen „centrální evidence“), jejichž vlastníkem je Česká republika nebo územní samosprávný celek, (dále jen „poskytovatel“). Síť poskytovatelů zveřejní Ministerstvo kultury (dále jen „ministerstvo“) v informačním systému s dálkovým přístupem.¹⁾

(8) Garanty poskytování standardizovaných veřejných služeb jsou zřizovatelé poskytovatelů, nebo ti, kteří vůči poskytovatelům plní funkci zřizovatele (dále jen „garant“).

¹⁾ § 2 písm. o) zákona č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů.“

Dosavadní poznámky pod čarou č. 1 a 2 se označují jako poznámky pod čarou č. 2 a 3.

3. Nadpis § 3 zní: „**Centrální evidence**“.

4. V § 3 odstavec 1 zní:

„(1) Ministerstvo vede centrální evidenci.“.

5. V § 9 odst. 1 písm. f) se za slovo „vystavováním“ vkládají slova „veřejným předváděním jejich vzhledu, popřípadě funkce“ a za slova „vystavování“ se vkládají slova „nebo veřejnému předvádění jejich vzhledu, popřípadě funkce“.

6. V § 10 se odstavec 6 zrušuje.

7. Za § 10 se vkládají nové § 10a a 10b, které včetně nadpisu a poznámky pod čarou č. 2a znějí:

„Standardy

§ 10a

Standardem územní dostupnosti je síť poskytovatelů, zveřejněná ministerstvem podle § 2 odst. 7.

Standardem časové dostupnosti je zajišťování standardizovaných veřejných služeb poskytovateli v tomto stanoveném rozsahu a struktuře

zpřístupnění sbírky, kterou poskytovatel spravuje nebo vybraných sbírkových předmětů této sbírky, popřípadě sbírkových předmětů zapůjčených z jiných tuzemských či zahraničních

- muzeí nebo galerií, prostřednictvím muzejních výstav, se stanovenou návštěvní dobou v každém kalendářním roce,
- každoroční pořádání muzejních programů, čerpajících ze sbírkových předmětů ze sbírky, kterou poskytovatel spravuje, nebo ze sbírkových předmětů zapůjčených, nebo z poznatků o přírodě nebo historii, získaných zkoumáním sbírkových předmětů nebo předmětů obdobných, nebo výzkumem prostředí, z něž jsou tyto předměty získávány, pro širokou veřejnost včetně specifických skupin návštěvníků, například dětí a mládeže, osob se zdravotním postižením, seniorů, národnostních menšin,
- každoroční zpracování informací o činnosti poskytovatele ve výroční zprávě zveřejněné prostřednictvím tisku nebo v informačním systému s dálkovým přístupem,¹⁾ a dále každoroční zpracování zpráv nebo informací o muzejních programech nebo muzejních publikacích o poznacích o přírodě nebo historii získaných zkoumáním sbírkových předmětů nebo předmětů obdobných nebo výzkumem prostředí, z něž jsou sbírkové předměty získávány,
- zajištění průběžného poskytování informací o sbírce, kterou poskytovatel spravuje, o připravovaných expozicích, výstavách, muzejních programech, vlastní ediční činnosti, o přírodě nebo historii území, na němž poskytovatel působí, nebo informací o ostatních poskytovatelích,
- zpracování odborných posudků, expertíz, stanovisek a pojednání v oborech své působnosti s využitím sbírky, kterou poskytovatel spravuje, poznatků o přírodě nebo historii území, v němž působí, a poznatků z výzkumu prostředí, z něž získává sbírkové předměty, na základě žádosti a za úplatu.

Standardem ekonomické dostupnosti je poskytování zlevněného, skupinového nebo volného vstupného, a to pro děti do 6 let, žáky základních škol, studenty středních a vysokých škol, seniory a pro skupiny žáků nebo studentů čítající alespoň 5 osob včetně pedagogického doprovodu a pro osoby a skupiny osob se zdravotním postižením.

Standardem fyzické dostupnosti je odstraňování, pokud to stavební podstata příslušné nemovitosti dovolí nebo to není ze závažných důvodů vyloučeno, architektonických a jiných bariér znemožňujících osobám s omezenou schopností pohybu a orientace užívání standardizovaných veřejných služeb.

Zajišťování standardizovaných veřejných služeb podle stanovených standardů může být omezeno nebo pozastaveno pouze dočasně a na dobu nezbytně nutnou

- a) při rekonstrukci nebo nezbytné údržbě budovy poskytovatele, v níž jsou služby poskytovány, kdy nelze umožnit vstup návštěvníků,
- b) při přípravě instalace nové expozice nebo její nezbytné změně,
- c) provádí-li poskytovatel dlouhodobé práce nezbytné pro záchranu sbírky, kterou spravuje,
- d) probíhá-li stěhování poskytovatele do jiných prostor, nebo
- e) při živelních událostech a v jiných obdobných mimořádných případech po předchozím souhlasu garanta.

(2) Zajišťování standardizovaných veřejných služeb podle odstavců 2 a 3 a omezení nebo pozastavení zajišťování standardizovaných veřejných služeb podle odstavce 5, včetně jejich způsobu a rozsahu, poskytovatel veřejně oznámí. Za veřejné oznámení se považuje oznámení prostřednictvím tisku nebo v informačním systému s dálkovým přístupem¹⁾ nebo vývěskou na budově poskytovatele.

§ 10b

(1) Garanti jsou povinni

- a) určit poskytovatelům zřizovací listinou obory, v nichž působí, a území, z nějž převážně získávají jednotlivé sbírkové předměty, a to v souladu s charakteristikou sbírek, uvedenou v centrální evidenci a s tradiční sběrnou oblastí muzea nebo galerie, stanovit poskytovatelům zřizovací listinou poskytování standardizovaných veřejných služeb podle tohoto zákona do hlavního předmětu jejich činnosti, zajistit poskytovatelům podmínky pro plnění standardizovaných veřejných služeb podle standardů stanovených v § 10a odst. 2, 3 a 4.

(2) Garantům, pokud nejsou organizační složkou státu nebo příspěvkovou organizací zřízenou organizační složkou státu, mohou být z peněžních prostředků státního rozpočtu poskytnuty účelově určené dotace podle zvláštního zákona^{2a)} na zajištění standardizovaných veřejných služeb podle standardů stanovených v § 10a odst. 2, 3 a 4.

2a) Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění zákona č. 493/2000 Sb., zákona č. 141/2001 Sb., zákona č. 187/2001 Sb., zákona č. 320/2001 Sb., zákona č. 450/2001 Sb., zákona č. 202/2002 Sb. a zákona č. 320/2002 Sb.“.

8. V § 11 odst. 1 se za slovo „vystavování,“ vkládají slova „veřejného předvádění vzhledu, popřípadě funkce,“.

9. Za § 15 se vkládá nový § 15a, který zní:

„§ 15a

Ministerstvo může v případech hodných zvláštního zřetele, odůvodněných veřejným zájmem, rozhodnutím zřídit muzea a galerie jako příspěvkové organizace. Za obdobných podmínek může ministerstvo takovou příspěvkovou organizaci rozdělit, sloučit s jinou příspěvkovou organizací s obdobným předmětem činnosti nebo zrušit.“.

Čl. II

Přechodné ustanovení

Garanti splní povinnosti uvedené v § 10b odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 122/2000 Sb., ve znění tohoto zákona, nejpozději do 6 měsíců ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.

Čl. III

Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. září 2004.

Důvodová zpráva

Obecná část

Zhodnocení platného právního stavu

Vláda svým usnesením ze dne 20. února 2002 č. 164 schválila věcný záměr zákona o standardizaci vybraných veřejných služeb jako teze pro přípravu věcných záměrů novel příslušných resortních zákonů v oblastech, jichž se navržené standardy vybraných veřejných služeb týkají. Usnesením byl mimo jiné stanoven i úkol pro ministra kultury předložit vládě do 31. července 2002 návrhy věcných záměrů příslušných novel zákonů v působnosti Ministerstva kultury. Tento úkol se týkal právní úpravy veřejných služeb muzeí a galerií a služeb knihovnických a informačních, tedy novely zákona č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů, a zákona č. 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb (knihovní zákon). Věcný záměr zákona, kterým se mění zákon č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů, a zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, byl ve stanoveném termínu vládě předložen a vláda jej svým usnesením ze dne 25. září 2002 č. 916 schválila.

Veřejné služby poskytované muzei a galeriemi nejsou právně upraveny, zákon č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů, pouze vymezuje pojem muzeum a galerie prostřednictvím základních činností, které muzea a galerie vykonávají. Z těchto činností lze určit i základní služby pro veřejnost a stanovit podmínky jejich poskytování, resp. jejich standardy.

Odůvodnění hlavních principů navrhované právní úpravy

Hlavním principem navrhované právní úpravy je v návaznosti na reformu veřejné správy vytvořit právní základ k zajištění a poskytování minimální úrovně služeb veřejnosti muzei a galeriemi na celém území České republiky z hlediska jejího územního členění a stanovit standardy pro zajištění jejich poskytování. Za tím účelem se definují veřejné služby poskytované muzei nebo galeriemi, stanoví se služby poskytované ve veřejném zájmu jako vybrané veřejné služby a stanoví se nositelé (poskytovatelé a garanti) těchto služeb, kteří jsou na základě tohoto zákona povinni poskytovat tyto služby v rozsahu zákonem stanovených standardů. Nejedná se ale o nové služby muzeí a galerií, nýbrž o stávající činnosti sbírkotvorné, vědecké a prezentační, které jsou veřejnosti představovány prostřednictvím základních forem komunikace, jimiž jsou muzejní výstavy, muzejní programy, muzejní publikace a public relations. Sbírkotvorné a vědecké činnosti, přestože představují plnění úkolů ve veřejném zájmu, nejsou předmětem standardizace podle předem stanovených parametrů, neboť jejich hlavním cílem je nalézat a zdokonalovat optimální způsoby uchování dokladů o životě v minulosti a současnosti pro budoucnost. Veřejnou službou, kterou se navrhuje poskytovat podle předem stanovených parametrů a tedy standardizovat, je proto pouze činnost prezentační, resp. zpřístupňování a využívání sbírek muzejní povahy, vycházející z výsledků sbírkotvorné a vědecké činnosti. Standardizované veřejné služby budou poskytovat stanovená muzea a galerie a garantovány budou jejich zřizovateli. Z parametrů, které obvykle charakterizují obsah standardizované veřejné služby, se nejčastěji zmiňují kvalitativní a kvantitativní. Toto pojetí standardu však není pro prezentační služby muzeí a galerií vhodné. Kvalita muzejních expozic, výstav, programů a publikací je odvislá od subjektivního posouzení nejen odborníků, ale všech návštěvníků a je podmíněná různými okolnostmi a zkušenostmi, nebo jimi snadno ovlivnitelná. Zárukou správného efektu zpřístupnění sbírek muzejní povahy není ani počet vystavených předmětů, počet výstav nebo

programů a publikací. Proto stanovené parametry vycházejí z kritéria dostupnosti nabízené služby pro veřejnost, a to z dostupnosti územní, časové, ekonomické a fyzické. Dostupnost územní je zajištěna definováním poskytovatelů standardizovaných veřejných služeb a zveřejněním jejich sítě prostřednictvím informačního systému s dálkovým přístupem. Poskytování veřejných služeb muzeí a galerií z hlediska územní dostupnosti je podle zvoleného kritéria proto maximální. Dostupnost časová je stanovena tak, aby služba byla nabízena ve stanoveném minimálním rozsahu; časové rozvržení se ponechává na poskytovateli. Zákon rovněž stanoví povinnost poskytovat slevy, čímž se zaručí i ekonomická dostupnost.

Vysvětlení nezbytnosti navrhované právní úpravy

Navrhovaná právní úprava je zpracována na základě usnesení vlády České republiky ze dne 20. února 2002 č. 164 k návrhu věcného záměru zákona o standardizaci veřejných služeb a usnesení vlády ze dne 3. září 2003 č. 848 k Analýze veřejných služeb, kterým bylo mj. ministru kultury uloženo využít závěry obsažené v analýze při zpracování návrhu zákona řešícího dostupnost a kvalitu veřejných služeb v návaznosti na Plán legislativních a nelegislativních úkolů vlády na rok 2003. Usnesením vlády České republiky ze dne 25. září 2002 č. 916 k návrhu věcného záměru zákona, kterým se mění zákon č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů, a zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, byla schválena koncepce předkládané právní úpravy.

Po zániku okresních úřadů jako dosavadních garantů služeb poskytovaných okresními muzei a galeriemi na území okresu, chybí právní úprava zajišťující občanům přístup ke kulturnímu dědictví z hlediska územní dostupnosti.

Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky

Navrhované řešení je v souladu s ústavním pořádkem České republiky. Navrhovaný zákon je naplňováním ustanovení čl. 34 odst. 2 Listiny základních práv a svobod.

Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána a její slučitelnost s právními akty Evropských společenství

Navrhovaná právní úprava není v rozporu s mezinárodními smlouvami a dalšími dokumenty, kterými je Česká republika vázána.

Z hlediska sblížení právního řádu České republiky s právem Evropských společenství lze konstatovat, že navrhovaná legislativní úprava nespadá do pravomoci Evropských společenství, nýbrž do pravomoci členských států. V průběhu letošního roku byla přijata tzv. Zelená kniha o službách v obecném zájmu (Com 2003/270), která je výsledkem předchozích návrhů směrnice Evropské komise o službách v obecném zájmu, s níž není uvedený návrh v rozporu.

Předpokládaný hospodářský a finanční dosah navrhované právní úpravy na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty, hospodářské subjekty, zejména na malé a střední podnikatele, dále sociální dopady a dopady na životní prostředí

Dopad navrhované právní úpravy na prostředky státního rozpočtu vychází z předpokladu, že zůstane zachována alespoň dosavadní výše příspěvku na provoz a činnost muzeí a galerií z veřejných rozpočtů. I když se nejedná o nové služby muzeí a galerií, lze za

novou povinnost považovat právě zákonem uložené dodržování podmínek prezentační činnosti v zákonem stanoveném rozsahu a struktuře. Za tím účelem se navrhuje zřízení programu podpory prezentační činnosti rozpočtové kapitoly Ministerstva kultury. Prostředky na tento účel budou představovat přibližně 38 milionů Kč ročně. Výše této částky se opírá o údaje v přehledech nákladů stálých expozic, výstav, muzejních programů a publikací, které se však u jednotlivých muzeí a galerií v jednotlivých letech mění v závislosti na oboru, který muzeum či galerie přibližuje, na jejich velikosti a rozsahu programů. Podpora prezentační činnosti bude Ministerstvem kultury poskytována jako účelová dotace garantům standardizovaných veřejných služeb na konkrétní úkoly vyplývající z projektu muzea nebo galerie, jako poskytovatele těchto služeb, schváleného garantem.

Kromě toho bude nutné organizačně-technicky vybavit některá muzea a galerie - poskytovatele (především počítačovou technikou včetně webových stránek a připojení na Internet) k zajištění plnění povinnosti poskytovat průběžné informace v zákonem stanoveném rozsahu, což představuje jednorázovou částku přibližně 19 milionů Kč.

Návrh zákona nevyžaduje zásadní navýšení prostředků veřejných rozpočtů, představuje ale v důsledku zavedené povinnosti zajišťovat veřejné služby podle stanovených standardů jejich pravidelné financování.

Předložený návrh zákona nemá hospodářský a finanční dosah na hospodářské subjekty, na malé ani střední podnikatele, nepředstavuje ani sociální dopady a dopady na životní prostředí.

Zvláštní část

Čl. I

K bodu 1

Navrhuje se doplnit předmět úpravy o veřejné služby a podmínky jejich poskytování, s ohledem na to, že novela rozšiřuje stávající právní úpravu sbírek muzejní povahy o vymezení veřejných služeb, jejich standardů a povinností spojených s jejich poskytováním.

K bodu 2

Doplňuje se ustanovení základních pojmů o pojmy související s právní úpravou veřejných služeb a jejich standardizace. Základním nově doplňovaným pojmem je vymezení vybrané veřejné služby – zpřístupňování a využívání sbírek muzejní povahy, stanovení jejich standardů, a to s ohledem na reálné možnosti jejich naplnění všemi stanovenými muzei a galeriemi jako jejich poskytovateli.

K bodům 3 a 4

Provádějí se nezbytné legislativně technické úpravy navazující na předchozí doplněná ustanovení.

K bodu 5

Terminologicky a obsahově se s ohledem na poznatky vycházející z dosavadní aplikace zákona upřesňuje obsah pojmu zpřístupnění sbírky nebo jednotlivých sbírkových předmětů.

K bodu 6

V návaznosti na vymezení pojmu muzeum a galerie již v úvodních ustanoveních se dotčené ustanovení vypouští.

K bodu 7

Doplňuje se právní úprava standardizovaných veřejných služeb, jimiž je zpřístupňování a využívání sbírek muzejní povahy stanovením jejich standardů tak, aby byly zaručeny v určitém objemu na principu územní a časové dostupnosti pro širokou veřejnost, s přihlédnutím k žákům a studentům, seniorům a osobám se zdravotním postižením. Stanovené standardy byly postaveny na ukazatelích územní, časové a ekonomické dostupnosti v takovém rozsahu a struktuře, které jsou schopny bez problémů zajistit všechna stanovená muzea a galerie. Územní dostupnost vychází z principu centrální evidence sbírek, do níž se zapisují muzea a galerie, jejichž vlastníkem je Česká republika nebo územní samosprávný celek ze zákona, což představuje síť poskytovatelů zajišťující maximální dostupnost pro občany na určitém území. Časovou dostupnost tvoří výčet prezentačních činností vztahujících se ke zpřístupnění a využívání sbírek jednotlivých poskytovatelů, kde muzejním programem se rozumí zejména komentované prohlídky expozic a výstav, přednášky, demonstrace sbírkových předmětů, včetně předvádění jejich vzhledu či funkce, ukázky tradičních technologií a zvyků, komponované scénické programy, hudební a taneční produkce čerpající z historických pramenů, besedy, klubové pořady a exkurse, výtvarné dílny, předvádění preparátorských, konzervátorských a restaurátorských metod práce. Muzejní publikací pak je zejména odborná i populární, periodická i neperiodická publikace, průvodce sbírkami, průvodce po expozici a výstavě, katalog sbírek, katalog výstavy a zpráva o výzkumech vydávaná tradičním způsobem na papíře nebo na kompaktních discích, videozáznamech, filmu, či šířená v informačním systému s dálkovým přístupem. Časová a ekonomická dostupnost vychází ze stávajících služeb muzeí a galerií, dosavadní činnosti se nerozšiřují, ale ukládá se nová povinnost tyto služby zajišťovat. Právě z důvodu této zákonem stanovené nové povinnosti zajišťovat veřejné služby se zakládá nový dotační titul na zajištění standardizovaných veřejných služeb. Zavedení dotačního titulu se opírá rovněž o skutečnost, že z celkového počtu přibližně 300 poskytovatelů zřizovaných obcemi připadá zhruba 50% na muzea a galerie, které spravují majetek státu a dalších 17 zřizuje stát přímo. Čtvrtým stanoveným standardem je standard fyzické dostupnosti zakotvený na základě zásadního požadavku Ministerstva práce a sociálních věcí.

Účelem je, aby služby byly k dispozici v dostatečném a předem známém čase, který je veřejností snadno využitelný, a byly nabízeny nejen za úplatu v plném rozsahu, ale i zvýhodněně.

Rovněž se stanoví výjimky z obecné povinnosti poskytování těchto služeb z naléhavých důvodů, které jsou taxativně vymezeny s ohledem na dosavadní praxi. Současně se stanoví povinnosti garantů.

K bodu 8

Vzhledem k taxativně vymezeným důvodům pro vývoz sbírky nebo jednotlivých sbírkových předmětů do zahraničí se na základě poznatků, které přinesla dosavadní praxe, upřesňuje jejich rozsah.

K bodu 9

Stanoví se zmocnění pro Ministerstvo kultury, aby ve zvlášť výjimečných případech, například pro podporu a zachování výjimečné či specifické kvality nebo péče o unikátní kulturní bohatství, mohlo zřídit svým rozhodnutím muzeum nebo galerii jako státní příspěvkovou organizaci. Obdobné podmínky se stanoví pro případy změny, resp. rozdělení či sloučení nebo zrušení takové organizace.

Čl. II

V návaznosti na to, že zřizovatelé, resp. garanti musí provést úpravy zřizovacích listin, stanoví se přechodným ustanovením přiměřená lhůta pro splnění těchto povinností.

Čl. III

Stanoví se účinnost dnem 1. září 2004, neboť není důvod pro legisvakanci s ohledem na to, že navrhované veřejné služby současná muzea a galerie, jejichž sbírky jsou zapsány v centrální evidenci, již plní a zajišťují.

V Praze dne 11. února 2004

předseda vlády
PhDr. Vladimír Špidla v.r.

ministr kultury
Pavel Dostál v.r.

Platné znění části zákona č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů, s vyznačením navrhovaných změn a doplnění

ČÁST PRVNÍ
OCHRANA SBÍREK MUZEJNÍ POVAHY

§ 1

Předmět úpravy

Tímto zákonem se stanoví podmínky ochrany sbírek, uchovávaných zejména v muzeích a galeriích, stanoví se podmínky a způsob vedení evidence sbírek muzejní povahy, práva a povinnosti vlastníků sbírek muzejní povahy, **veřejné služby, vybrané veřejné služby a standardizované veřejné služby poskytované muzei a galeriemi a podmínky jejich poskytování** a sankce za porušení stanovených povinností.

§ 2

Vymezení základních pojmů

(1) Sbírkou muzejní povahy je sbírka, která je ve své celistvosti významná pro prehistorii, historii, umění, literaturu, techniku, přírodní nebo společenské vědy; tvoří ji soubor sbírkových předmětů shromážděných lidskou činností (dále jen "sbírka").

(2) Sbírkovým předmětem podle odstavce 1 je věc movitá nebo nemovitost nebo soubor těchto věcí, a to přírodnina nebo lidský výtvar.

(3) **Muzeem je instituce, která získává a shromažďuje přírodniny a lidské výtvary pro vědecké a studijní účely, zkoumá prostředí, z něhož jsou přírodniny a lidské výtvary získávány, z vybraných přírodnin a lidských výtvarů vytváří sbírky, které trvale uchovává, eviduje a odborně zpracovává, umožňuje způsobem zaručujícím rovný přístup všem bez rozdílu jejich využívání a zpřístupňování poskytováním vybraných veřejných služeb, přičemž účelem těchto činností není dosažení zisku. Galerie je muzeum specializované na sbírky výtvarného umění.**

(4) **Veřejnými službami poskytovanými muzeem nebo galerií jsou služby, které slouží k uspokojování kulturních, výchovných, vzdělávacích a informačních potřeb veřejnosti (dále jen „veřejná služba“). Veřejné služby jsou zčásti nebo zcela financovány z veřejných rozpočtů.**

(5) **Vybranými veřejnými službami jsou veřejné služby spočívající ve zpřístupňování a využívání sbírek nebo jednotlivých sbírkových předmětů a poznatků o přírodě a historii z nich získaných prostřednictvím muzejních výstav, muzejních programů, muzejních publikací a poskytování informací o přírodě nebo společnosti, získaných studiem přírodnin nebo lidských výtvarů, sbírek a sbírkových předmětů nebo prostředí, z něhož jsou sbírkové předměty získávány.**

(6) Standardizovanými veřejnými službami jsou vybrané veřejné služby podle odstavce 5, pro něž jsou stanoveny standardy tímto zákonem v rozsahu a struktuře zaručujícími jejich územní, časovou, ekonomickou a fyzickou dostupnost.

(7) Poskytovateli standardizovaných veřejných služeb jsou muzea a galerie, které spravují sbírky zapsané v centrální evidenci sbírek (dále jen „centrální evidence“), jejichž vlastníkem je Česká republika nebo územní samosprávný celek, (dále jen „poskytovatel“). Síť poskytovatelů zveřejní Ministerstvo kultury (dále jen „ministerstvo“) v informačním systému s dálkovým přístupem.¹⁾

(8) Garanty poskytování standardizovaných veřejných služeb jsou zřizovatelé poskytovatelů, nebo ti, kteří vůči poskytovatelům plní funkci zřizovatele (dále jen „garant“).

~~Centrální evidence sbírek~~ Centrální evidence

§ 3

~~(1) Ministerstvo kultury (dále jen "ministerstvo") vede centrální evidenci sbírek (dále jen "centrální evidence").~~ **Ministerstvo vede centrální evidenci.**

(2) Do centrální evidence ministerstvo zapíše sbírky, jejichž vlastníkem je Česká republika nebo územní samosprávný celek. Sbírkou ostatních vlastníků se do centrální evidence zapíše, jestliže o tom rozhodne ministerstvo na základě žádosti vlastníka sbírky.

(3) Ministerstvo zapíše do centrální evidence pouze sbírku, která se trvale nachází na území České republiky a která obsahuje nejméně 5 sbírkových předmětů.

(4) Centrální evidence je veřejnosti přístupným informačním systémem. Údaje o vlastníkově sbírky a místě uložení sbírky, není-li jím Česká republika nebo územní samosprávný celek, lze zájemci sdělit jen se souhlasem vlastníka sbírky.

§ 6

(1) Do centrální evidence se zapisuje

- a) název sbírky,
- b) popis sbírky, který obsahuje její charakteristiku, obor, který dokumentuje, označení území, z něhož jsou jednotlivé sbírkové předměty převážně získávány, časové období, které převážně dokumentuje, a výčet charakteristických druhů sbírkových předmětů,
- c) seznam sbírkových předmětů nebo výčet evidenčních čísel jednotlivých sbírkových předmětů, které sbírku tvoří ke dni zápisu do centrální evidence,
- d) místo uložení sbírky,
- e) vlastník sbírky, a sice Česká republika nebo příslušný územní samosprávný celek, nebo jméno, příjmení a místo trvalého pobytu fyzické osoby, a jde-li o občana České republiky, i jeho rodné číslo, nebo název a sídlo právnické osoby, včetně organizační složky na území České republiky, patřící právnické osobě se sídlem v zahraničí, a jejich identifikační číslo,

¹⁾ § 2 písm. o) zákona č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů.

- f) správce sbírky, jde-li o sbírku ve vlastnictví České republiky nebo územního samosprávného celku nebo o sbírku, kterou fyzická nebo právnická osoba spravuje na základě smlouvy s vlastníkem sbírky; pro rozsah zapisovaných údajů týkajících se správce sbírky platí obdobně písmeno e),
- g) evidenční číslo sbírky přidělené ministerstvem,
- h) datum zápisu sbírky do centrální evidence.

(2) Pokud jsou součástí sbírky archiválie,^{† 2)} vyznačí se tato skutečnost v centrální evidenci.

(3) Vlastník sbírky, který požádal o zápis do centrální evidence, nesmí ode dne podání žádosti do dne obdržení osvědčení o provedení zápisu, nebo do dne obdržení rozhodnutí o zamítnutí žádosti nebo rozhodnutí o zastavení řízení, provádět takové úkony, které by měly za následek změnu údajů podle odstavce 1 písm. a) až d).

Ochrana sbírek

§ 9

- (1) Vlastník sbírky zapsané v centrální evidenci je povinen
- a) zajistit ochranu sbírky před krádeží a vloupáním;
 - b) zajistit ochranu sbírky před poškozením, zejména nepříznivými vlivy prostředí;
 - c) zajistit preparaci, konzervování a restaurování sbírky, je-li to třeba k jejímu trvalému uchování;
 - d) vést sbírkovou evidenci, která obsahuje tyto záznamy:
 1. název a stručný popis jednotlivých sbírkových předmětů, popřípadě materiál, z něhož jsou vyrobeny, rozměry, hmotnost, časové zařazení, datum získání, identifikace autora nebo výrobce a další identifikační znaky,
 2. označení území, z něhož sbírkové předměty pocházejí, je-li známo,
 3. způsob a okolnosti nabytí jednotlivých sbírkových předmětů (například sběr, dar, dědictví, koupě),
 4. stav sbírkových předmětů,
 5. evidenční čísla jednotlivých sbírkových předmětů,
 6. označení archiválií,^{† 2)} jsou-li součástí sbírky;
 - e) uchovávat sbírku v její celistvosti tak, jak byla zapsána do centrální evidence, s výjimkou vyřazení sbírkových předmětů ze sbírky nebo zařazení nových sbírkových předmětů do sbírky za podmínek stanovených tímto zákonem;
 - f) umožnit zpřístupnění sbírky nebo jednotlivých sbírkových předmětů veřejnosti pro studijní a vědecké účely vystavováním, **veřejným předváděním jejich vzhledu, popřípadě funkce** nebo zapůjčováním k dočasnému vystavování **nebo veřejnému předvádění jejich vzhledu, popřípadě funkce** v tuzemsku nebo v zahraničí s výjimkou podle odstavce 4;
 - g) stanovit režim zacházení se sbírkou nebo jednotlivými sbírkovými předměty a dbát na jeho dodržování;
 - h) provést mimořádnou inventarizaci sbírky nebo její určené části na základě rozhodnutí ministerstva;
 - i) provádět každoroční inventarizaci sbírek nebo jejich určených částí, s výjimkou sbírky nebo její části, u níž byla v předchozím roce provedena inventarizace mimořádná;

^{† 2)} § 2 zákona č. 97/1974 Sb., o archivnictví, ve znění zákona č. 343/1992 Sb.

- j) vyřazovat sbírkové předměty ze sbírky z důvodů jejich neupotřebitelnosti, přebytečnosti, výměny nebo ztráty a dbát, aby údaje ve sbírkové evidenci byly v souladu se skutečným stavem a s údaji v centrální evidenci;
- k) umožnit zaměstnanci ministerstva provést kontrolu plnění ustanovení tohoto zákona;
- l) strpět označení budovy, v níž je sbírka umístěna, předepsaným mezinárodním znakem, a to již v době míru tak, aby byla sbírka chráněna pro případ ozbrojeného konfliktu;
- m) při převodu vlastnictví ke sbírce upozornit nabyvatele na skutečnost, že tato sbírka je zapsána v centrální evidenci;
- n) oznámit ministerstvu zničení nebo odcizení sbírky nebo jednotlivých sbírkových předmětů, a to do 30 dnů ode dne, kdy se o tomto zničení nebo odcizení dozvěděl, a poskytnout Policii České republiky evidenční, popřípadě obrazové záznamy odcizených sbírkových předmětů.

(2) Sbíрку zapsanou v centrální evidenci ani její jednotlivé sbírkové předměty nelze zastavit nebo zatížit jinými věcnými právy. Úkon, kterým je tento zákaz porušen, je od samého počátku neplatný.

(3) Povinnosti uvedené v odstavci 1 vykonávají organizace státu nebo územního samosprávného celku, které spravují sbírky, jejichž vlastníkem je Česká republika nebo územní samosprávný celek.

(4) Povinnost podle odstavce 1 písm. f) se nevztahuje na sbírky nebo sbírkové předměty, které

- a) jsou provizorně uloženy v prostorách, v nichž s nimi nelze nakládat, aniž by byla ohrožena jejich bezpečnost nebo fyzický stav,
- b) pro svůj stav nebo charakter neumožňují zpřístupnění veřejnosti, aniž by byla ohrožena jejich fyzická podstata,
- c) jsou preparovány, konzervovány nebo restaurovány.

(5) Sbírkový předmět je podle odstavce 1 písm. j) neupotřebitelným, je-li nevratně poškozen nebo fyzicky dožil. Sbírkový předmět je podle odstavce 1 písm. j) přebytečným, neodpovídá-li charakteru sbírky a nezhodnocuje ji.

§ 10

(1) Vlastník sbírky zapsané do centrální evidence má právo na

- a) odbornou pomoc, již jsou mu povinny bezplatně poskytnout organizace státu nebo územního samosprávného celku určené ministerstvem,
- b) služby, jež jsou mu povinny za úplatu poskytnout organizace státu nebo územního samosprávného celku určené ministerstvem.

(2) Odborná pomoc podle odstavce 1 písm. a) zahrnuje odborné určení sbírkových předmětů a jejich třídění, odborné určení vhodných podmínek a způsobu ukládání, uchovávání nebo vystavování sbírek a sbírkových předmětů včetně určení vhodných podmínek prostředí jejich uchovávání, revizi sbírek z hlediska potřeby preparace, konzervování nebo restaurování, poradenskou činnost týkající se evidence, inventarizace nebo vývozu sbírkových předmětů do zahraničí. Služby podle odstavce 1 písm. b) zahrnují preparaci, konzervování a restaurování.

(3) Vlastníku sbírky zapsané do centrální evidence mohou být poskytnuty z veřejných prostředků účelově určené příspěvky na

- a) vybavení objektů, kde je sbírka umístěna, zabezpečovacími a protipožárními systémy,
- b) preparaci, konzervování a restaurování sbírkových předmětů,
- c) pořizování registru ohrožených sbírkových předmětů a dalších registrů sloužících ke zmírnění následků krádeží a k operativní evidenci sbírkových předmětů,
- d) instalaci expozic a výstav,
- e) zpřístupnění expozic a výstav osobám s omezenou schopností pohybu a orientace, nebo
- f) plnění opatření vyplývajících z mezinárodních smluvních závazků České republiky, které se týkají ochrany, uchovávání a prezentace sbírek.

(4) Poskytnutí příspěvku podle odstavce 3 může být podmíněno lhůtou, během níž vlastník sbírky nepodá návrh na zrušení zápisu sbírky v centrální evidenci. Podá-li vlastník sbírky návrh na zrušení zápisu sbírky v centrální evidenci před uplynutím této lhůty, je povinen vrátit orgánu, který mu příspěvek poskytl, poměrnou část tohoto příspěvku.

(5) Česká republika a územní samosprávné celky u sbírek a sbírkových předmětů, které vlastní, dbají o plnění povinností, stanovených tímto zákonem vlastníkovi, a pečují o rozmnožování sbírek. Sbírkou soustřeďují zejména v jimi zřízených muzeích a galeriích.

~~(6) Muzeum získává, shromažďuje, trvale uchovává, eviduje a odborně zpracovává přírodniny a lidské výtvoř, umožňuje jejich veřejné užívání, zkoumá prostředí, z něhož sou tyto přírodniny nebo lidské výtvoř získávány, a poskytuje služby výchovné a vzdělávací pro studijní a vědecké účely. Galerie je muzeum specializované na sbírky výtvarného umění.~~

Standardy

§ 10a

Standardem územní dostupnosti je síť poskytovatelů, zveřejněná ministerstvem podle § 2 odst. 7.

Standardem časové dostupnosti je zajišťování standardizovaných veřejných služeb poskytovateli v tomto stanoveném rozsahu a struktuře

- b) zpřístupnění sbírky, kterou poskytovatel spravuje nebo vybraných sbírkových předmětů této sbírky, popřípadě sbírkových předmětů zapůjčených z jiných tuzemských či zahraničních muzeí nebo galerií, prostřednictvím muzejních výstav, se stanovenou návštěvní dobou v každém kalendářním roce,**

každoroční pořádání muzejních programů, čerpajících ze sbírkových předmětů ze sbírky, kterou poskytovatel spravuje, nebo ze sbírkových předmětů zapůjčených, nebo z poznatků o přírodě nebo historii, získaných zkoumáním sbírkových předmětů nebo předmětů obdobných, nebo výzkumem prostředí, z nějž jsou tyto předměty získávány, pro širokou veřejnost včetně specifických skupin návštěvníků, například dětí a mládeže, osob se zdravotním postižením, seniorů, národnostních menšin,

každoroční zpracování informací o činnosti poskytovatele ve výroční zprávě zveřejněné prostřednictvím tisku nebo v informačním systému s dálkovým přístupem,¹⁾ a dále každoroční zpracování zpráv nebo informací o muzejních programech nebo muzejních publikací o poznatcích o přírodě nebo historii získaných zkoumáním

sbírkových předmětů nebo předmětů obdobných nebo výzkumem prostředí, z něž jsou sbírkové předměty získávány,
zajištění průběžného poskytování informací o sbírce, kterou poskytovatel spravuje, o připravovaných expozicích, výstavách, muzejních programech, vlastní ediční činnosti, o přírodě nebo historii území, na němž poskytovatel působí, nebo informací o ostatních poskytovatelích,
zpracování odborných posudků, expertíz, stanovisek a pojednání v oborech své působnosti s využitím sbírky, kterou poskytovatel spravuje, poznatků o přírodě nebo historii území, v němž působí, a poznatků z výzkumu prostředí, z něž získává sbírkové předměty, na základě žádosti a za úplaty.

(3) Standardem ekonomické dostupnosti je poskytování zlevněného, skupinového nebo volného vstupného, a to pro děti do 6 let, žáky základních škol, studenty středních a vysokých škol, seniory a pro skupiny žáků nebo studentů čítající alespoň 5 osob včetně pedagogického doprovodu a pro osoby a skupiny osob se zdravotním postižením.

(4) Standardem fyzické dostupnosti je odstraňování, pokud to stavební podstata příslušné nemovitosti dovolí nebo to není ze závažných důvodů vyloučeno, architektonických a jiných bariér znemožňujících osobám s omezenou schopností pohybu a orientace užívání standardizovaných veřejných služeb.

(5) Zajišťování standardizovaných veřejných služeb podle stanovených standardů může být omezeno nebo pozastaveno pouze dočasně a na dobu nezbytně nutnou

- c) při rekonstrukci nebo nezbytné údržbě budovy poskytovatele, v níž jsou služby poskytovány, kdy nelze umožnit vstup návštěvníků,
- d) při přípravě instalace nové expozice nebo její nezbytné změně,
- e) provádí-li poskytovatel dlouhodobé práce nezbytné pro záchranu sbírky, kterou spravuje,
- f) probíhá-li stěhování poskytovatele do jiných prostor, nebo
- g) při živelních událostech a v jiných obdobných mimořádných případech po předchozím souhlasu garanta.

(6) Zajišťování standardizovaných veřejných služeb podle odstavců 2 a 3 a omezení nebo pozastavení zajišťování standardizovaných veřejných služeb podle odstavce 5, včetně jejich způsobu a rozsahu, poskytovatel veřejně oznámí. Za veřejné oznámení se považuje oznámení prostřednictvím tisku nebo v informačním systému s dálkovým přístupem¹⁾ nebo vývěskou na budově poskytovatele.

§ 10b

(1) Garanti jsou povinni

- h) určit poskytovatelům zřizovací listinou obory, v nichž působí, a území, z něž převážně získávají jednotlivé sbírkové předměty, a to v souladu s charakteristikou sbírek, uvedenou v centrální evidenci a s tradiční sběrnou oblastí muzea nebo galerie,
stanovit poskytovatelům zřizovací listinou poskytování standardizovaných veřejných služeb podle tohoto zákona do hlavního předmětu jejich činnosti,
zajistit poskytovatelům podmínky pro plnění standardizovaných veřejných služeb podle standardů stanovených v § 10a odst. 2, 3 a 4.

(2) Garantům, pokud nejsou organizační složkou státu nebo příspěvkovou organizací zřízenou organizační složkou státu, mohou být z peněžních prostředků státního rozpočtu poskytnuty účelově určené dotace podle zvláštního zákona^{2a)} na zajištění standardizovaných veřejných služeb podle standardů stanovených v § 10a odst. 2, 3 a 4.

§ 11

Vývoz sbírek do zahraničí

(1) Sbíрку nebo jednotlivé sbírkové předměty zapsané v centrální evidenci lze vyvážet z území České republiky pouze z důvodů vystavování, **veřejného předvádění vzhledu, popřípadě funkce**, preparace, konzervování, restaurování nebo vědeckého zkoumání, a to na dobu určitou a na základě povolení ministerstva.

(2) Ministerstvo vydává povolení na základě žádosti vlastníka sbírky. Žádost o vydání povolení podává vlastník sbírky na předepsaném tiskopisu, jehož vzor je uveden v prováděcím právním předpise.

(3) Ministerstvo vydá povolení pouze tehdy, jestliže vývoz neohrozí fyzickou podstatu sbírky, popřípadě jednotlivých sbírkových předmětů a jsou-li poskytnuty dostatečné právní záruky pro její vrácení do České republiky.

(4) V případech, kdy se žádosti o vydání povolení k vývozu v plném rozsahu vyhoví, nevydává ministerstvo rozhodnutí, pouze potvrdí příslušné rubriky všech částí tiskopisu.

(5) Sbíрку nebo jednotlivé sbírkové předměty lze dočasně vyvézt z území České republiky jen ve lhůtě 1 roku ode dne vydání rozhodnutí ministerstva, kterým byl vývoz povolen, a to pouze na dobu stanovenou v tomto rozhodnutí.

(6) Celní úřad potvrdí část C tiskopisu jak při vývozu, tak při zpětném dovozu sbírky nebo jednotlivých sbírkových předmětů. Vlastník je povinen po zpětném dovozu zaslat díl C tiskopisu ministerstvu nejpozději do 15 dnů ode dne ukončení platnosti povolení a je povinen ministerstvu na vyžádání v jím stanovené lhůtě doložit, že dovezená sbírka nebo jednotlivé sbírkové předměty jsou totožné s těmi, které byly na základě povolení vyvezeny, popřípadě umožnit jejich ohledání.

(7) Práva a povinnosti stanovené v odstavcích 1 až 6 vykonává u sbírek a sbírkových předmětů, které vlastní Česká republika nebo územní samosprávný celek, organizace, která sbírku a sbírkové předměty spravuje.

(8) Povolení takto vydaná nenahrazují povolení podle zvláštních právních předpisů.²⁾³⁾

^{2a)} Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění zákona č. 493/2000 Sb., zákona č. 141/2001 Sb., zákona č. 187/2001 Sb., zákona č. 320/2001 Sb., zákona č. 450/2001 Sb., zákona č. 202/2002 Sb. a zákona č. 320/2002 Sb.

^{2) 3)} Například zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 16/1997 Sb., o podmínkách dovozu a vývozu ohrožených druhů volně žijících živočichů a planě

Společná a přechodná ustanovení

§ 15

Vztah ke zvláštním právním předpisům

(1) Na rozhodování podle tohoto zákona se vztahuje správní řád, nestanoví-li tento zákon jinak.

(2) Pokud jsou součástí sbírek archiválie,¹⁾ 2) zůstává způsob jejich evidence, ochrany a nakládání s nimi podle zvláštního právního předpisu tímto zákonem nedotčen.

(3) Na postup při inventarizaci podle tohoto zákona se nevztahuje zákon o účetnictví.

(4) Pokud jsou součástí sbírek kulturní památky nebo národní kulturní památky, zůstává způsob jejich ochrany a nakládání s nimi podle zvláštního právního předpisu tímto zákonem nedotčen.

§ 15a

Ministerstvo může v případech hodných zvláštního zřetele, odůvodněných veřejným zájmem, rozhodnutím zřídit muzea a galerie jako příspěvkové organizace. Za obdobných podmínek může ministerstvo takovou příspěvkovou organizaci rozdělit, sloučit s jinou příspěvkovou organizací s obdobným předmětem činnosti nebo zrušit.

rostoucích rostlin a dalších opatřeních k ochraně těchto druhů a o změně a doplnění zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 13/1993 Sb., celní zákon, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 97/1974 Sb., ve znění pozdějších předpisů.